

بررسی وضعیت زندگی بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۱

مرضیه قبادی پور - سید محمد رضا اسدالهی

است. این طریق ممکن است از طریق تغییر در خود، در صورت امکان در محیط فیزیکی یا جامعه انجام بگیرد (ص ۷).
بعد جسمانی: در سنین بازنشستگی به دلیل کهولت سن، معمولاً بیماری‌های مختلف پدیدار و آسیب‌پذیری افراد بیشتر و در نتیجه نیاز به مراقبت‌های بهداشتی و درمانی بیشتر مطرح می‌شود.

بعد اقتصادی (تأمین نیازهای معیشتی): بر اساس برآوردی از میزان درآمد ماهیانه، نوع منزل مسکونی و سرانه افراد خانواده تعیین خواهد شد (امیدی، ۱۳۷۹، ص ۶). از نظر اقتصادی بازنشستگی بدین‌گونه تعریف می‌شود: وقتی که شخصی از کار کردن باز می‌ایستد و از حقوق یا مزایای باز نشستگی استفاده می‌کند (اردبیلی، ۱۳۷۹).

پایگاه اجتماعی: بسیاری از مردم واژه پایگاه را برای توصیف پرستیژ یک فرد و یا فقدان آن به کار می‌برند. البته جامعه‌شناسان هم این کلمه را در رجوع به هر موقعیت (*Position*) در جامعه به کار می‌برند و از آن جمله است موقعیت‌های رسمی یا غیررسمی، سازمانی یا غیرسازمانی، جنس، سن، دانشجو، ورزشکار و... همه‌گونه‌ای از پایگاه هستند.

پایگاه طبقاتی در عین حال عوامل دیگری نظیر آموزش، سطح درآمد، شیوه‌ی زندگی، شغل و الگوهای مصرف را نیز در نظر دارد (محسنی، ۱۳۷۱، ص ۲۴۰).

لوی^(۳) (۱۹۸۵) معتقد است: بازنشستگی تغییر نقش و حالت عمده‌ای است که در زندگی فرد سالمند رخ می‌دهد، خواه این رخداد ارادی و خواست فرد باشد و خواه از قوانین و مقررات

مفهوم وضعیت زندگی به برداشت و درک فرد از موقعیت خود در زندگی در چارچوب اهداف و نظام ارزشی پذیرفته شده وی بستگی دارد (ایوانز و کوپ^(۱)، ۱۹۸۹). به بیان دیگر کیفیت زندگی هر فرد به درک منحصر به فرد وی از زندگی بستگی دارد و این که زندگی علی‌رغم ارتباطی که وی با خانواده، دوستان و جامعه دارد، ارضا کننده است. افزون بر آن وی از جنبه‌های روانی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، مذهبی و جنسی اش رضایت دارد (سلا^(۲)، ۱۹۹۴).

ساروخانی (۱۳۷۰) وضعیت زندگی را مجموع عوامل اقتصادی و اجتماعی اطلاق می‌کند که مشخص کننده‌ی ویژگی‌های حیات گروهی خاص از انسان‌ها بر روی زمین است، با توجه به وضع جغرافیایی، اقلیمی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، محیطی که در آن حیات می‌گذرانند. شرایط زندگی، شیوه‌های اخذ دارایی و میزان آن (سطح زندگی) و چگونگی گذران زندگی (نوع زندگی) را نیز در بر می‌گیرند (ص ۲۰۵).

وضعیت زندگی ابعاد گوناگونی را شامل می‌شود از جمله:

بعد روانشناختی (سلامت روانی): میرکمالی (۱۳۷۷) بیان می‌دارد که سازمان بهداشت جهانی در تعریف بهداشت روانی یا سلامت فکر گفته است، سلامت فکر عبارتست از قابلیت ارتباط موزون و هماهنگ با دیگران، تغییر و اصلاح محیط فردی و اجتماعی و حل تضادها و تمایلات شخصی به‌طور منطقی، عادلانه و مناسب. در این تعریف اساس بهداشت روانی، سازگاری با دیگران و محیط زندگی است که فرد می‌کوشد راه درست یا مناسب زندگی کردن در یک محیط معین و با آن‌ها که با او زندگی می‌کنند را کشف و به کار بگیرد. به عبارت دیگر این‌که چگونه با نیازهای متفاوت خود کنار بیاید و با تدبیر منطقی خود را با محیطی که الزاماً همه‌ی عوامل آن به نفع او نیست تطبیق دهد، بسیار پر اهمیت

1- Evans & Cope

2- Cella

3- Lowy

اجباری بازنشستگی منتج شده باشد (به نقل از اردبیلی، ۱۳۷۹، ص ۴۹).

ایفای نقش در خانواده: نقش (*Role*) در روانشناسی اجتماعی یعنی شخصیت اجتماعی فرد، یعنی مَبَشی کم و بیش قابل پیش بینی که فرد برای احراز شرایط عضویت در جامعه اتخاذ می‌کند (برونو^(۱)، ۱۳۷۰، ص ۲۴۷).

فرد بازنشسته بعد از بازنشستگی باید نقش خود را در خانواده مثل قبل ایفا کند. کار تعلیم و تربیت اعضای خود را هم چنان انجام دهد، برای افرادش کار تهیه کند، وسایل گذراندن اوقات فراغت آنان را تدارک بیند، تسهیلات رفاهی فراهم کند، امکانات اقتصادی ایجاد کند (محسنی، ۱۳۷۱).

رضایت از زندگی: رضایت خاطر به آن حالت موجود زنده گفته می‌شود که تمایلات محرک وی به هدف خود رسیده‌اند. احساسی که شخص هنگام رسیدن به آرزوهایش پیدا می‌کند. (شعاری‌نژاد، ۱۳۶۴، ص ۳۸۷).

فرد بازنشسته بعد از سپری کردن عمری طولانی و پراز فراز و نشیب در پی رضایت است. رضایت از عمری که پشت سر گذاشته، رضایت از کار و رضایت از زندگی.

پیرامون مسائل بازنشستگی شکرکن و عطاری (۱۳۷۰) به بررسی ارتباط بین اشتغال به کار بعد از بازنشستگی، خشنودی از زندگی و افسردگی در معلمان آموزش و پرورش در سال ۱۳۶۹ - ۱۳۷۰ استان خوزستان پرداختند و به این نتایج دست یافتند که میزان افسردگی معلمان بازنشسته شاغل در حد بسیار کم در حالی که میزان افسردگی معلمان بازنشسته غیر شاغل از حد خفیف تا حد وخیم بوده است.

یوسفی (۱۳۷۳) به بررسی وضعیت بازنشستگان فرهنگی در ابعاد اقتصادی - اجتماعی در استان کردستان سال ۷۳-۱۳۷۲ پرداخته است. جامعه آماری شامل بازنشستگان فرهنگی شهرستان‌های سنندج، بیجار و سقز به تعداد ۳۶۶ نفر بوده است که با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده، تعداد ۲۵۲ نفر که بیش از ۶۵٪ کل جامعه آماری در سال ۱۳۷۲ بوده است. برای گردآوری اطلاعات از پرسش‌نامه استفاده شده است. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات آمار توصیفی بوده است.

نتایج حاصله از تحقیق از این قرارند: بازنشستگانی که عوارض

ناشی از بازنشستگی را فشار مالی اعلام کرده‌اند، رضایت کمتری از خدمات و تسهیلات آموزش و پرورش داشته‌اند و فشار مالی را موجب اختلافات خانوادگی دانسته‌اند. بازنشستگانی که تعداد افراد تحت تکفل کمتری داشته‌اند نسبت به کسانی که افراد تحت تکفل بیشتری داشته‌اند از امر بازنشستگی بیشتر رضایت داشتند. بازنشستگانی که همسران شاغل و بازنشسته داشته‌اند نسبت به گروهی که همسرانشان خانه‌دار بوده‌اند رضایت بیشتری از امر بازنشستگی بیان نموده‌اند.

اکثر بازنشستگان اعلام نموده‌اند که نبود مکان‌هایی جهت گذراندن اوقات فراغت موجب رنجش آنان می‌گردد. تعداد زیادی از بازنشستگان معتقد بوده‌اند که جامعه نسبت به آنان بی‌اعتنا می‌باشد.

رضاجویی (۱۳۷۷) به بررسی اثرات بازنشستگی بر ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی و روانی فرهنگیان بازنشسته استان لرستان طی سال‌های ۷۵-۷۱ پرداخت. کلیه فرهنگیان بازنشسته طی سال‌های ۷۱ الی ۷۵ به تعداد ۱۰۱۶ نفر جامعه آماری بوده و با روش نمونه‌گیری تصادفی ۲۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. نتایج حاصل از اطلاعات نشان می‌دهد که:

خانم‌های بازنشسته نسبت به آقایان راحت‌تر پدیده‌ی بازنشستگی را می‌پذیرند و کمتر احساس کاهش منزلت اجتماعی می‌نمایند و به عبارت دیگر بین بازنشستگان زن و مرد در پذیرش امر بازنشستگی تفاوت معناداری وجود دارد. آنانی که زودتر بازنشسته شده‌اند آسان‌تر پدیده‌ی بازنشستگی را پذیرفته‌اند. افراد بازنشسته‌ای که پس از بازنشستگی مشغول به فعالیت هستند نسبت به کسانی که بی‌کارند میزان عزت نفسشان برای ادامه‌ی زندگی بیشتر است.

بین سن بازنشستگی و سن سالخوردگی ارتباط معناداری وجود دارد. بدین معنا که افرادی که زیر سن ۵۵ سالگی بازنشسته شده‌اند کمتر از افرادی که بالای سن ۵۵ سالگی بازنشسته شده‌اند از بازنشستگی راضی هستند.

۱ - قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مورخ ۱۳۶۹/۷/۸ برای تعیین حقوق بازنشستگی و از کار

افتادگی مستخدمین که با سنوات خدمت کمتر از ۳۰ سال بازنشسته و از کار افتاد (۱/۳) معدل خالص حقوق و تفاوت تطبیق حقوق و فوق‌العاده شغل سه سال اشتغال آخر خدمت مستخدم ضرب می‌گردد.

۲ - قانون اصلاح قوانین و مقررات بازنشستگی و وظیفه مصوب ۷۴/۱۱/۲۵، در ماده واحده بند (ب) آورده شده است: در احتساب حقوق بازنشستگی و وظیفه موضوع ماده (۱) و بند ج ماده (۸) قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری حقوق، تفاوت تطبیق حقوق، فوق‌العاده شغل و سایر فوق‌العاده‌هایی که از بابت آن‌ها کسور بازنشستگی دریافت می‌شود. مورد محاسبه قرار می‌گیرد و نیز در تبصره ۴ آورده شده که حقوق بازنشستگی و وظیفه مستخدمانی که در طول سال ۱۳۷۴ بازنشسته، از کار افتاده و فوت شده یا می‌شوند همانند مستخدمان مشمول قانون نظام هماهنگ حقوق بازنشستگی و وظیفه و آیین نامه‌های اجرایی آن با ضریب یکصد و بیست ریال محاسبه و پرداخت می‌شود (ابن‌علی، ۱۳۸۱، ص ۸۴۶).

ماده ۱۰: محاسبه حقوق (ص ۸۹۴)

= مبلغ واقعی حقوق بازنشستگی یا وظیفه از کارافتادگی و وظیفه وراثت

سنوات خدمت بدون ارفاق × آخرین حقوق بازنشستگی، وظیفه از کار افتادگی و وظیفه وراثت جمع مدت خدمت یا سنوات ارفاقی

۳ - قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی، بانوان شاغل، خانواده‌ها و سایر کارکنان مصوب ۱۳۷۹/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی. ماده ۲ بیان می‌دارد که جز در مورد حقوق وظیفه که به‌علت انفصال یا محرومیت از حقوق اجتماعی مستخدم برقرار می‌شود، میزان چهار پنجم به‌تمام حقوق وظیفه یا حقوق بازنشستگی اصلاح می‌گردد. در ماده ۶ آمده است در هر حالت معدل تمامی حقوق و مزایای دریافتی که ملاک کسور بازنشستگی است در دو سال آخر خدمت با اعمال آخرین ضریب حقوق سال بازنشستگی مبنای تعیین حقوق بازنشستگی یا وظیفه خواهد بود.

در ماده ۷ آمده است به‌کارکنان شاغل مذکور در قوانین فوق‌الاشاره هنگام بازنشستگی، از کار افتادگی یا فوت در مقابل کلیه سوابق خدمت دولتی به‌ازای هر سال خدمت معادل یک ماه آخرین حقوق و فوق‌العاده‌های دریافتی که ملاک کسور بازنشستگی است به‌عنوان پاداش پایان خدمت پرداخت می‌شود.

ماده ۱۰ نیز اشاره می‌کند که قانون نظام هماهنگ بازنشستگی و وظیفه مصوب ۷۳/۶/۲۳ از تاریخ ۷۹/۱/۱ لازم‌الاجراست (ابن‌علی، ۱۳۸۱، صص ۸۹۷ - ۸۹۸).

با توجه به قوانین مصوبه مجلس طی دهه‌ی اخیر و تحقیقات گذشته و نیز گزارش کانون بازنشستگی مبنی بر وضعیت زندگی نامناسب و تبعیض بین بازنشستگان آموزش و پرورش در سال‌های اخیر (خبرنامه سازمان بازنشستگی کشور، ۱۳۸۰) بر آن شدیم که به‌بررسی وضعیت زندگی کارکنان بازنشسته آموزش و پرورش استان اصفهان طی سال‌های ۱۳۷۰-۱۳۸۰ پرداخته و دریابیم تا چه حد و به‌چه میزان به‌وضعیت زندگی مناسب و درخور شأن و مقام آنان، نائل آمده‌اند.

شناخت وضعیت زندگی بازنشستگان از جمله عواملی است که در ایجاد انگیزه و تعهد شغلی مؤثر بوده و یا باعث از بین رفتن علاقه، امید و تعهد شغلی می‌گردد. بازنشستگی از دیدگاه مدیریت، در نظام نگهداری منابع انسانی جای داشته و ابعاد متعددی را شامل می‌شود که مجموعاً می‌توان آن‌ها را به‌دو دسته تقسیم نمود:

الف - مواردی که تقویت‌کننده‌ی روحیه و علاقه‌مندی کارکنان به‌کار و محیط کار می‌باشند مانند تأمین زندگی در زمان حال، دوران پیری و از کار افتادگی.

ب - مواردی که بیشتر در مورد حفظ و تقویت جسم کارکنان است. از آن‌جایی که اقدامات حفظ و نگهداری نیروی انسانی مکمل سایر فرآیندهای نظام مدیریت منابع انسانی است، انتظار می‌رود که این نظام تمام خدمات و اقدامات سازمان‌ها را در جهت رفاه کارکنان هماهنگ کند، تا رضایت آنان در رابطه با اهداف جامعه تأمین شود (میرسپاسی، ۱۳۷۹).

خلاصه می‌توان گفت شناخت علمی ابعاد مختلف زندگی کارکنان بازنشسته و بررسی مشکلات این دوره از اهمیت علمی پژوهش کنونی می‌باشد.

نقش حساس و خطیر فرهنگیان در شکوفایی و رشد و توسعه کشور بر همگان روشن است. حال چنانچه به‌عللی این قشر چه در زمان اشتغال و چه در دوران بازنشستگی مورد بی‌توجهی قرار گیرند، موجب نارضایتی از شغل و زندگی حال و آینده‌شان شده، نه تنها روند پیشرفت را کند می‌سازد بلکه طبعاً اختلالاتی در اجرای

۱۴ - تعیین وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش بر حسب اشتغال فرد پس از بازنشستگی در مورد ابعاد فوق طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

سؤالهای پژوهش:

۱ - چه تفاوت‌هایی بین وضعیت اقتصادی (تأمین نیازهای معیشتی) بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان با توجه به قوانین مصوبه مجلس طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟
۲ - چه تفاوت‌هایی بین وضعیت روانشناختی بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟

۳ - وضعیت ایفای نقش بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان در خانواده طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ چگونه است؟

۴ - وضعیت پایگاه اجتماعی بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ چگونه است؟

۵ - وضعیت جسمی بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ چگونه است؟

۶ - چه تفاوت‌های بین میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟

۷ - چه تفاوت‌هایی بین میزان امیدواری بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان نسبت به آینده طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟

۸ - چه تفاوت‌هایی بین میزان رضایت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان از زندگی طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟

۹ - وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان بر حسب جنسیت در مورد ابعاد فوق چگونه است؟

۱۰ - وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان بر حسب سنین مختلف در مورد ابعاد فوق چگونه است؟

۱۱ - وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان بر حسب میزان تحصیلات فرد در زمان بازنشستگی در مورد ابعاد فوق چگونه است؟

۱۲ - وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان بر حسب سمت فرد در زمان بازنشستگی در مورد ابعاد فوق چگونه

وظایفشان پدیدار خواهد گشت و جامعه به‌رکود کشیده می‌شود. اهداف پژوهش:

هدف کلی: بررسی وضعیت زندگی بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰. اهداف جزئی:

۱ - تعیین وضعیت اقتصادی (تأمین نیازهای معیشتی) بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان با توجه به قوانین مصوبه‌ی مجلس طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۲ - تعیین وضعیت روانشناختی بازنشستگان آموزش و پرورش طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۳ - تعیین وضعیت پایگاه اجتماعی بازنشستگان آموزش و پرورش طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۴ - تعیین وضعیت چگونگی ایفای نقش بازنشستگان آموزش و پرورش در خانواده طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۵ - تعیین وضعیت جسمی بازنشستگان آموزش و پرورش طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۶ - تعیین میزان امیدواری بازنشستگان آموزش و پرورش نسبت به آینده طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۷ - تعیین میزان رضایت بازنشستگان آموزش و پرورش از زندگی طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۸ - تعیین میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت بازنشستگان طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۹ - تعیین وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش بر حسب جنسیت در مورد ابعاد فوق طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۱۰ - تعیین وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش بر حسب سن در مورد ابعاد فوق طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۱۱ - تعیین وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش بر حسب میزان تحصیلات در مورد ابعاد فوق طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۱۲ - تعیین وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش بر حسب دوره‌ی تحصیلی در زمان بازنشستگی در مورد ابعاد فوق طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

۱۳ - تعیین وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش بر حسب سمت فرد در زمان بازنشستگی در مورد ابعاد فوق طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰.

است؟

۱۳ - وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان بر حسب دوره تحصیلی یا محل اشتغال فرد در زمان بازنشستگی در مورد ابعاد فوق چگونه است؟

۱۴ - وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان بر حسب وضعیت اشتغال پس از بازنشستگی در مورد ابعاد فوق چگونه است؟

متغیرهای پژوهش: وضعیت اقتصادی (تأمین نیازهای معیشتی) فرد بازنشسته، وضعیت جسمی، وضعیت روانشناختی، پایگاه اجتماعی، میزان ایفای نقش فرد در خانواده، میزان رضایت فرد از زندگی، میزان امیدواری نسبت به آینده، میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت فرد بازنشسته.

جامعه و نمونه آماری و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری این پژوهش کلیه بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ که شامل ۱۰۰۰۰ نفر بوده‌اند. نمونه‌ی

آماري ۲۰۰ نفر و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم که مناطق استان اصفهان به سه حوزه برخوردار، نیمه برخوردار و محروم تقسیم شده و از بین هر کدام ۴ منطقه‌ی آموزشی به‌طور تصادفی انتخاب شده است.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: ابزار جمع‌آوری اطلاعات، مصاحبه ساختار یافته و روش تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح آمار توصیفی (فراوانی، درصد، انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون‌های کولموگروف اسمریف، U - من ویتنی و کروسکال والیس) بوده است.

روش

در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی و از نوع پیمایشی استفاده شده است.

یافته‌ها

جدول شماره (۱): مقایسه‌ی میانگین رتبه نگرش بازنشستگان درمورد فرضیه‌های پژوهش طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ بر حسب سال بازنشستگی

شماره‌ی فرضیه	شاخص‌ها	میانگین رتبه سال‌های			خی ۲	Sig
		۱۳۷۰-۱۳۷۳	۱۳۷۴-۱۳۷۸	۱۳۷۹-۱۳۸۰		
۱	وضعیت اقتصادی فرد	۱۰۲/۷۳	۹۹/۱۴	۹۹/۸۸	۰/۱۴۴	۰/۹۳۱
۲	وضعیت روانشناختی فرد	۹۸/۱۳	۹۹/۱۰	۱۰۴/۴۱	۰/۴۴۷	۰/۸۰
۳	وضعیت پایگاه اجتماعی فرد	۹۲/۷۵	۱۰۲/۰۶	۱۰۶/۲۰	۱/۸۳۳	۰/۴۰
۴	ایفای نقش فرد در خانواده	۸۸/۶۵	۹۶/۶۳	۱۱۶/۴۶	۷/۹۲۵	۰/۰۱۹
۵	وضعیت جسمی فرد	۱۰۶/۱۷	۹۲/۷۸	۱۰۳/۹۳	۲/۱۴۵	۰/۳۴۲
۶	میزان امیدواری فرد نسبت به آینده	۹۶/۳۲	۱۰۱/۵۳	۱۰۳/۳۶	۰/۵۰۸	۰/۷۷۶
۷	میزان رضایت فرد از زندگی	۹۹/۸۶	۹۱/۰۸	۱۱۲/۰۱	۴/۵۷۲	۰/۱۰۲
۸	استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت	۱۰۲/۲۳	۱۰۸/۶۶	۸۹/۳۸	۳/۹۰۸	۰/۱۴۲

Z مشاهده شده در مورد فرضیه‌های دیگر از Z بحرانی جدول با احتمال ۵٪ خطا کوچک‌تر بوده، در نتیجه تفاوت معناداری بین میانگین رتبه‌های سال‌های مختلف بازنشستگی از نظر بازنشستگان وجود ندارد و شاخص‌های مورد پژوهش را یکسان ارزیابی کردند ولی در مورد ایفای نقش خود در خانواده تفاوت معنادار مشاهده گردید و بازنشستگان سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰ میزان ایفای نقش خود را در خانواده در حد بالاتری دانسته‌اند.

فرض صفر: بین فرضیه‌های هشتگانه پژوهش طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ با توجه به قوانین مصوبه مجلس تفاوتی وجود ندارد.

فرض مقابل: بین فرضیه‌های هشتگانه پژوهش طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ با توجه به قوانین مصوبه مجلس تفاوت وجود دارد.

نتایج جدول فوق حاکی از این است که بجز در مورد فرضیه ۴،

در مورد سؤال اول، چه تفاوت‌هایی بین وضعیت اقتصادی (تأمین نیازهای معیشتی) بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان با توجه به قوانین مصوبه مجلس طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟ طبق جدول شماره (۱) بین وضعیت اقتصادی بازنشستگان در سال‌های (۱۳۷۰ تا ۱۳۷۳)، (۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸) و (۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰) تفاوت معناداری مشاهده نشد. در نتیجه بین وضعیت اقتصادی بازنشستگان طی سال‌های فوق با توجه به سه دوره قوانین مجلس تفاوت معناداری وجود ندارد. نتیجه‌ی این تحقیق با تحقیقات یوسفی (۱۳۷۳)، علویون (۱۳۷۷)، کریمی (۱۳۷۸) و سالاری (۱۳۷۹) همسو می‌باشد.

در مورد سؤال دوم، چه تفاوت‌هایی بین وضعیت روانشناختی بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟ طبق جدول شماره (۱) بین وضعیت روانشناختی بازنشستگان طی سال‌های مذکور تفاوت معناداری مشاهده نگردید. ولی بازنشستگان سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰ وضعیت روانشناختی بدتری داشتند. تحقیق حاضر با تحقیقات شکرکن و عطاری (۱۳۷۰)، کریمی (۱۳۷۸) همسو بوده ولی با تحقیق سالاری (۱۳۷۹) همخوانی نداشته است.

در مورد سؤال سوم، چه تفاوت‌هایی بین وضعیت پایگاه اجتماعی بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟ طبق جدول شماره (۱) بین پایگاه اجتماعی بازنشستگان طی این سال‌ها تفاوت معناداری وجود ندارد و وضعیت نسبتاً یکسانی داشته‌اند. ولی بازنشستگان سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰ از موفقیت اجتماعی پایین‌تری برخوردار بودند. پژوهش حاضر با تحقیقات علویون (۱۳۷۷)، کریمی (۱۳۷۸) همسو ولی با تحقیق یوسفی (۱۳۷۳) همخوان نیست.

در مورد سؤال چهارم، چه تفاوت‌هایی بین وضعیت ایفای نقش بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان در خانواده طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟ بین وضعیت ایفای نقش بازنشستگان طی سال‌های مذکور تفاوت معناداری مشاهده شد بازنشستگان سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰ بیشتر به‌وظایف خود در

خانواده پرداخته و تأثیر مثبتی داشته‌اند.

در مورد سؤال پنجم، چه تفاوت‌هایی بین وضعیت جسمی بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟ طبق جدول شماره (۱) بین وضعیت جسمی بازنشستگان طی سال‌های مذکور تفاوت معنادار مشاهده نگردید و وضعیت یکسانی داشتند. ولی بازنشستگان سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۳ وضعیت وخیم‌تری داشتند. این تحقیق با تحقیق سالاری (۱۳۷۹) همخوان است.

در مورد سؤال ششم، چه تفاوت‌هایی بین میزان امیدواری بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان نسبت به آینده طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟ طبق جدول شماره (۱) بین میزان امیدواری بازنشستگان طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ نسبت به آینده تفاوت معناداری مشاهده نشد. بازنشستگان سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰ امیدواری کمتری نسبت به آینده داشتند. این تحقیق با بخشی از تحقیق شکرکن و عطاری (۱۳۷۰) و کریمی (۱۳۷۸) همسو بوده است.

در مورد سؤال هفتم، چه تفاوت‌هایی بین میزان رضایت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان از زندگی طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟ طبق جدول شماره (۱) بین میزان رضایت بازنشستگان از زندگی در سال‌های فوق تفاوت معناداری مشاهده نشد. ولی بازنشستگان سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰ از زندگی رضایت کمتری داشته‌اند. این تحقیق با تحقیق شکرکن و عطاری (۱۳۷۰) همخوان بوده است.

در مورد سؤال هشتم، چه تفاوت‌هایی بین میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وجود دارد؟ طبق جدول شماره (۱) بین میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت بازنشستگان آموزش و پرورش طی سال‌های مذکور تفاوت معناداری مشاهده نگردید. بازنشستگان سال‌های ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸ در مورد شاخص مذکور وضعیت بدتری داشته‌اند که با تحقیق علویون (۱۳۷۷) و سالاری (۱۳۷۹) همسو می‌باشد.

جدول شماره (۲): مقایسه میانگین رتبه بازنشستگان طی سالهای ۷۰ تا ۸۰ بر حسب جنسیت بر اساس آزمون U -من ویتنی

شماره فرضیه	شاخصها	میانگین رتبه		Z	Sig
		مرد	زن		
۱	وضعیت اقتصادی فرد	۱۰۹/۶۱	۹۱/۹۲	-۲/۱۸	۰/۰۲۹
۲	وضعیت روانشناختی فرد	۱۱۲/۲۶	۸۹/۴۳	-۲/۸۰۹	۰/۰۰۵
۳	وضعیت پایگاه اجتماعی فرد	۸۹/۳۰	۱۱۱/۰۵	-۲/۶۹۰	۰/۰۰۷
۴	ایفای نقش فرد در خانواده	۹۳/۸۹	۱۰۶/۷۲	-۱/۵۸۰	۰/۱۱۴
۵	وضعیت جسمی فرد	۱۱۵/۸۴	۸۶/۰۵	-۳/۶۴۶	۰/۰۰۰
۶	میزان امیدواری فرد نسبت به آینده	۱۰۷/۶۲	۹۳/۸۰	-۱/۶۹۸	۰/۰۹۰
۷	رضایت فرد از زندگی	۱۰۷/۰۵	۹۴/۳۳	-۱/۵۶۶	۰/۱۱۷
۸	میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت	۱۰۳/۴۷	۹۷/۷۰	-۰/۷۰۶	۰/۴۸۰

در نتیجه می‌توان گفت بازنشستگان زن و مرد طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ وضعیت اقتصادی، روانشناختی، جسمی، پایگاه اجتماعی، را متفاوت دانسته ولی چگونگی ایفای نقش خود در خانواده، رضایت از زندگی و میزان امیدواری نسبت به آینده میزان استفاده از تجربه آنان را یکسان ارزیابی کردند. با مقایسه میانگین رتبه‌ها نتیجه گرفته می‌شود که بازنشستگان مرد وضعیت اقتصادی را بد، وضعیت روانشناختی و جسمی را بهتر دانسته و بازنشستگان زن موقعیت اجتماعی را بهتر دانسته‌اند.

در مورد سؤال نهم، وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان بر حسب جنسیت در مورد فرضیه‌های پژوهش چگونه است؟، نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که Z مشاهده شده در خصوص فرضیه‌های ۱، ۲، ۳ و ۵ در سطح اطمینان ۹۵٪ از مقدار بحرانی جدول بزرگتر است. بدین معنی که بین نگرش بازنشستگان زن و مرد در خصوص فرضیه‌های فوق تفاوت معنادار بوده ولی در خصوص فرضیه‌های ۴، ۶، ۷ فرضیه صفر تائید شد و تفاوت معنادار مشاهده نگردید.

جدول شماره (۳): مقایسه میانگین رتبه بازنشستگان در مورد فرضیه‌های پژوهش طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ بر حسب سن فرد

شماره فرضیه	شاخصها	میانگین رتبه گروه سنی				Sig	خی ۲
		۴۳-۳۶	۴۴-۴۹	۵۰-۵۵	۵۶-۶۵		
۱	وضعیت اقتصادی فرد	۸۹/۳۰	۹۸/۲۲	۱۰۳/۳۷	۱۰۲/۲۷	۰/۹۰۵	۰/۵۶۲
۲	وضعیت روانشناختی فرد	۷۵/۱۰	۹۹/۹۹	۱۰۶/۰۱	۷۷/۰۸	۰/۲۶۷	۳/۹۴۸
۳	وضعیت پایگاه اجتماعی	۹۰/۴۰	۱۰۳/۵۴	۹۸/۱۷	۹۷/۷۷	۰/۸۹۷	۰/۵۹۹
۴	وضعیت ایفای نقش فرد در خانواده	۸۶/۰	۱۰۴/۲۱	۹۹/۴۸	۸۵/۸۱	۰/۶۶۱	۱/۵۹۳
۵	وضعیت جسمانی فرد	۶۰/۰	۹۳/۴۷	۱۰۹/۶۵	۱۰۶/۲۳	۰/۱۰۳	۶/۱۸۱
۶	میزان امیدواری فرد نسبت به آینده	۸۹/۳۰	۱۰۳/۲۴	۱۰۲/۰۶	۷۴/۳۵	۰/۳۶۸	۳/۱۵۴
۷	رضایت فرد از زندگی	۷۵/۱۰	۹۷/۳۰	۱۰۳/۲۰	۱۱۵/۶۲	۰/۵۰	۲/۳۶۷
۸	میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت	۵۷/۱۰	۹۹/۸۴	۹۸/۹۶	۱۳۲/۳۱	۰/۰۷۷	۶/۸۴۶

در مورد سؤال دهم، وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش استان اصفهان بر حسب سنین مختلف در مورد شاخص‌های پژوهش چگونه است؟ جدول فوق نشان می‌دهد که Z مشاهده از بحرانی جدول در سطح اطمینان ۹۵٪ کوچک‌تر بوده و بین میانگین رتبه آنان تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود. بازنشستگان

با سنین مختلف بین سال‌های مذکور وضعیت‌های اقتصادی، روانشناختی، جسمی، اجتماعی، میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت، ایفای نقش آنان در خانواده، رضایت آنان از زندگی و امیدواری نسبت به آینده را یکسان دانسته‌اند.

جدول شماره (۴): مقایسه میانگین رتبه بازنشستگان در مورد فرضیه‌های پژوهش طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ بر حسب میزان تحصیلات

شماره فرضیه	شاخصها	میانگین رتبه میزان تحصیلات						Sig	خی ۲		
		بیسواد	تصدیق سوم‌راهنما	دیپلم	فوق‌دیپلم	لیسانس	فوق‌لیسا			دکتری	
۱	وضعیت اقتصادی فرد	۱۵۶/۶۷	۱۳۴/۰۷	۱۶۵/۰	۱۰۵/۶۰	۱۰۲/۰۳	۷۹/۸۹	۷۲/۸۳	—	۲۱/۴۱۹	۰/۰۰۲
۲	وضعیت روانشناختی فرد	۷۶/۳۳	۷۲/۴۳	۸۷/۰۸	۹۰/۰۵	۱۱۴/۰۱	۱۱۳/۷۸	۷۷/۱۷	—	۱۱/۰۶۷	۰/۰۸۶
۳	وضعیت پایگاه اجتماعی فرد	۵۶/۵۰	۱۱۸/۸۶	۱۰۰/۵۰	۱۰۲/۲۱	۹۵/۴۵	۱۰۱/۲۰	۱۰۶/۰	—	۲/۹۱۷	۰/۸۱۹
۴	وضعیت ایفای نقش فرد در خانواده	۸۵/۸۳	۷۴/۲۹	۹۹/۳۳	۹۱/۳۰	۱۲۵/۱۵	۹۹/۶۹	۱۳۱/۳۳	—	۱۱/۸۸۰	۰/۰۶۵
۵	وضعیت جسمانی فرد	۳۷/۵۰	۷۶/۹۳	۸۲/۵۸	۸۸/۷۰	۱۰۲/۵۴	۱۲۲/۰	۱۴۲/۶۷	—	۱۸/۵۱۵	۰/۰۰۵
۶	میزان امیدواری فرد نسبت به آینده	۸۸/۵۰	۶۹/۵۰	۸۷/۹۲	۹۲/۸۸	۱۱۴/۴۲	۱۰۹/۶۶	۶۵/۵۰	—	۸/۷۸۶	۰/۱۸۶
۷	میزان رضایت فرد از زندگی	۷۹/۱۷	۱۰۲/۰۷	۸۷/۲۵	۸۷/۳۹	۱۰۹/۲۶	۱۱۵/۱۰	۱۱۵/۱۰	—	۹/۹۸۴	۰/۱۲۵
۸	میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت	۱۲۵/۱۴	۱۶۲/۹۲	۹۷/۷۰	۱۰۶/۶۴	۸۹/۰۵	۴۵/۸۳	—	—	۲۱/۵۴۵	۰/۰۰۱

در مورد سؤال یازدهم، وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش استان بر حسب میزان تحصیلات در مورد شاخص‌های پژوهش چگونه است؟ جدول فوق نشان می‌دهد که Z مشاهده شده در مورد فرضیه‌های ۲، ۳، ۴، ۶ و ۷ از بحرانی جدول در سطح اطمینان ۹۵٪ کوچک‌تر بوده و بین میانگین رتبه آن‌ها تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود. بدین معنی که از نظر بازنشستگان با تحصیلات مختلف بین شاخص‌های مورد پژوهش تفاوتی وجود

ندارد. در مورد فرضیه‌های ۱، ۵ و ۸ تفاوت معنادار بوده و بازنشستگان با تحصیلات مختلف وضعیت‌های اقتصادی، جسمی و میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت آنان را یکسان ندانسته‌اند. با مقایسه میانگین رتبه آن‌ها بازنشستگان بیسواد وضعیت اقتصادی و میزان استفاده از تجربه خود و بازنشستگان فوق لیسانس وضعیت جسمی را حادتر ارزیابی کرده‌اند.

جدول شماره (۵): مقایسه میانگین رتبه بازنشستگان در مورد فرضیه‌های پژوهش طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ بر حسب سمت فرد

شماره فرضیه	شاخصها	میانگین رتبه سمت درکادر			Sig	خی ۲	
		آموزشی	اداری	خدماتی			
۱	وضعیت اقتصادی فرد	۹۴/۵۰	۱۰۹/۵۰	۱۵۲/۳۹	—	۱۳/۶۴۶	۰/۰۰۱
۲	وضعیت روانشناختی فرد	۱۰۱/۰۴	۱۰۱/۶۷	۹۲/۱۸	—	۰/۳۱۸	۰/۸۵۳
۳	وضعیت پایگاه اجتماعی فرد	۹۹/۷۱	۱۰۸/۶۷	۹۴/۳۹	—	۰/۷۲۳	۱۲/۰۱۷
۴	وضعیت ایفای نقش فرد در خانواده	۹۴/۶۶	۱۰۷/۱۷	۱۵۴/۸۲	—	۱۴/۴۲۰	۰/۰۰۱
۵	وضعیت جسمی فرد	۹۹/۶۸	۱۲۶/۸۵	۶۱/۰۰	—	۰/۶۹۷	۰/۰۰۲
۶	میزان امیدواری فرد نسبت به آینده	۱۰۰/۵۲	۹۸/۷۵	۱۰۳/۵۴	—	۰/۰۶۳	۰/۹۶۹
۷	میزان رضایت فرد از زندگی	۱۰۲/۹۵	۹۱/۸۷	۸۸/۵۰	—	۱/۴۹۲	۰/۴۷۴
۸	میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت فرد	۱۰۲/۵۱	۷۵/۴۸	۱۲۴/۰۴	—	۷/۷۱۹	۰/۰۲۱

در مورد سؤال دوازدهم، وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش بر حسب سمت فرد در زمان بازنشستگی در مورد شاخص‌های پژوهش چگونه است؟؛ جدول فوق نشان می‌دهد که Z مشاهده شده در مورد فرضیه‌های ۲، ۳، ۶ و ۷ از Z بحرانی جدول در سطح اطمینان ۹۵٪ کوچک‌تر بوده و بین میانگین رتبه آن‌ها تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود. بدین معنی که بین بازنشستگان با سمت‌های مختلف سال‌های مورد نظر از نظر فرضیه‌های مذکور یکسان هستند. در مورد فرضیه‌های ۱، ۴، ۵، ۸ و Z مشاهده شده از Z بحرانی جدول با احتمال ۵٪ خطا بزرگ‌تر

بوده و بین میانگین رتبه آن‌ها تفاوت معنادار مشاهده گردید. بازنشستگان با سمت‌های مختلف وضعیت اقتصادی، جسمی، میزان استفاده از تجربه، تخصص و ایفای نقش خود را در خانواده یکسان ندانسته‌اند با مقایسه میانگین می‌توان گفت بازنشستگان کادر خدماتی (با میانگین ۱۵۲/۳۹) وضعیت اقتصادی، (با میانگین ۱۲۴/۰۴) میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت، (با میانگین ۱۵۴/۸۲) ایفای نقش در خانواده، (با میانگین ۱۰۳/۵۴) میزان امیدواری فرد به آینده را حادثر ارزیابی می‌کردند.

جدول شماره (۶): مقایسه میانگین رتبه بازنشستگان بر حسب دوره تحصیلی یا محل اشتغال طی سال‌های ۱۳۷۰ - ۱۳۸۰

شماره فرضیه	شاخصها	میانگین رتبه دوره تحصیلی یا محل اشتغال									
		ابتدایی	راهنمایی	متوسطه پیش‌دانشگاهی	کادر اداری	کادر خدماتی	تربیت معلم	آموزش استثنائی	خی ۲		
۱	وضعیت اقتصادی فرد	۱۰۹/۳۳	۱۰۱/۷۱	۹۲/۶۳	۶۰/۳۸	۹۱/۲۹	۱۲۹/۵۰	۵۳/۷۵	۱۳۹/۰	۷/۶۱۳	۰/۳۶۸
۲	وضعیت روانشناختی فرد	۹۵/۶۶	۱۰۰/۸۹	۱۰۶/۹۱	۹۶/۷۵	۱۰۸/۰۸	۱۲۶/۰۰	۷۶/۰	۶۰/۰	۳/۰۷۶	۰/۸۷۸
۳	وضعیت پایگاه اجتماعی فرد	۹۴/۴۷	۱۱۲/۷۶	۹۹/۷۵	۵۹/۱۳	۹۹/۰۸	۱۳۲/۰	۱۲۰/۲۵	۱۵۳/۲۵	۷/۱۵۲	۰/۴۱۳
۴	میزان ایفای نقش فرد در خانواده	۱۰۲/۸۷	۱۰۵/۳۰	۹۹/۵۳	۱۲۰/۸۸	۸۳/۴۶	۲۱/۵۰	۱۱۶/۲۵	۲۳/۰	۷/۶۹۰	۰/۳۶۱
۵	وضعیت جسمانی فرد	۷۷/۳۶	۱۰۷/۱۱	۱۱۵/۹۷	۱۱۸/۲۵	۱۴۲/۵۴	۲۲/۰	۱۷۷/۷۵	۶۳/۰	۳۰/۲۳۴	۰/۰۰۰
۶	میزان امیدواری فرد نسبت به آینده	۹۹/۸۶	۱۰۱/۰۵	۱۰۵/۲۴	۸۷/۱۳	۹۰/۸۸	۱۳۵/۵۰	۶۷/۷۵	۷۱/۰	۲/۵۱۶	۰/۹۲۶
۷	میزان رضایت فرد از زندگی	۸۶/۹۲	۱۰۸/۴۲	۱۱۱/۲۹	۱۰۵/۱۳	۱۰۲/۰	۱۷۸/۰	۱۱۴/۷۵	۶۲/۰	۱۰/۱۰۷	۰/۱۸۳
۸	میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت فرد	۱۰۷/۵۰	۱۰۱/۷۷	۹۱/۹۰	۱۱۳/۰	۹۴/۹۲	۱۳۴/۰	۳۸/۰	۱۱۶/۵۰	۵/۶۱۸	۰/۵۸۵

در مورد سؤال سیزدهم، وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش بر حسب دوره تحصیلی یا محل اشتغال فرد در زمان بازنشستگی در مورد شاخص‌های پژوهش چگونه است؟؛ از نتایج جدول فوق استنباط می‌شود که بجز در مورد فرضیه ۵، مشاهده شده از Z بحرانی با احتمال ۵ درصد خطا کوچک‌تر بوده و بین میانگین رتبه فرضیه‌های دیگر تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود. بدین معنا که از نظر بازنشستگان طی سال‌های ۷۰ تا ۸۰ بر حسب

دوره تحصیلی یا محل اشتغال خود در زمان بازنشستگی در ارتباط با وضعیت اقتصادی، روانشناختی پایگاه اجتماعی، میزان امیدواری خود نسبت به آینده، میزان رضایت از زندگی و میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت آنان تفاوتی وجود نداشته ولی از نظر وضعیت جسمی یکسان نبوده‌اند. وضعیت جسمی مدرسین تربیت معلم حادثر بوده است.

شماره فرضیه	شاخصها	میانگین رتبه وضعیت اشتغال					Sig	
		بیکار	آموزشی (۱) اداری (۲)	آزاد (۳)	سایر (۴)	خی ۲		
۱	وضعیت اقتصادی فرد	۱۰۴/۷۸	۸۳/۳۵	۸۳/۶۰	۱۰۴/۷۱	۸۳/۳۳	۴/۳۷۲	۰/۳۵۸
۲	وضعیت روانشناختی فرد	۱۰۶/۹۷	۱۰۲/۴۸	۶۳/۶۰	۶۲/۰	۴۰/۵۰	۱۴/۶۴۹	۰/۰۰۵
۳	پایگاه اجتماعی فرد	۱۰۱/۷۷	۸۸/۷۴	۹۳/۷۵	۱۱۶/۸۳	۱۰۱/۰۰	۲/۳۳۶	۰/۶۷۴
۴	میزان ایفای نقش فرد در خانواده	۱۰۱/۷۴	۸۳/۷۰	۱۰۹/۱۵	۱۱۵/۰	۱۰۳/۶۷	۳/۳۵۴	۰/۵۰
۵	وضعیت جسمی فرد	۹۴/۰۱	۱۰۸/۹۱	۱۱۹/۴۵	۱۳۶/۲۱	۱۳۹/۰	۹/۴۵۸	۰/۰۵۱
۶	میزان امیدواری فرد نسبت به آینده	۱۰۴/۳۱	۸۵/۶۱	۸۵/۰	۹۵/۲۱	۱۱۹/۳۳	۳/۶۲۳	۰/۴۵۹
۷	رضایت فرد از زندگی	۱۰۳/۳۹	۱۰۲/۴۳	۷۱/۳۵	۸۹/۹۲	۸۰/۱۷	۳/۷۶۶	۰/۴۳۹
۸	میزان تجربه، تخصص و مدیریت فرد	۱۱۲/۹۱	۶۶/۷۶	۶۰/۵۵	۶۲/۶۳	۷۶/۵۰	۲۷/۶۶۹	۰/۰۰۰

- ایجاد تسهیلات و امکانات بیشتر از جمله پرداخت وام برای هزینه‌ی ازدواج فرزندان، ادامه‌ی تحصیل آنان، تهیه مسکن و....
- رفع تبعیض بین بازنشستگان سال‌های مختلف.
- ارج نهادن و ایجاد زمینه‌های مناسب جهت ارتقای موقعیت اجتماعی بازنشستگان.
- برگزاری دوره‌های آموزشی قبل از بازنشستگی جهت آماده کردن افراد برای مواجه شدن با بازنشستگی.
- افزایش حقوق با توجه به تورم کشور (با توجه به فرضیه اول).
- ایجاد کانون بازنشستگان در سراسر استان و تقویت آن‌ها.
- ایجاد مرکز مشاوره یا مرکزی در ادارات شهرستان‌ها برای کمک به بازنشستگان در جهت رفع مشکلات روانی.
- ایجاد مکان‌های خاص و استفاده از تسهیلات سایر ارگان‌ها برای گذراندن اوقات فراغت.
- ترتیب دادن مجامع عمومی، مسافرت زیارتی و...، گردش‌های علمی، انجمن‌های علمی برای افزودن توان علمی، گذراندن اوقات فراغت.
- استفاده از تجربه، تخصص بازنشستگان در آموزشگاه‌ها، بخصوص در انجمن‌های اولیا و مربیان که در مدارس تشکیل می‌شود، کمک به کارکنان و معلمان جدیدالاستخدام، در تصمیم‌گیری‌های مدیران در سازمان آموزش و پرورش و در ادارات

در مورد سؤال چهاردهم، وضعیت بازنشستگان آموزش و پرورش طی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ برحسب وضعیت اشتغال فرد پس از بازنشستگی در مورد شاخص‌های پژوهش چگونه است؟، از نتایج جدول فوق استنباط می‌شود که Z مشاهده شده در مورد فرضیه‌های ۱، ۴، ۶، ۷، ۳ و ۵ از Z بحرانی جدول با ۵٪ خطا کوچک‌تر بوده و بین میانگین رتبه آن‌ها تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود. بازنشستگان برحسب وضعیت اشتغال پس از بازنشستگی، وضعیت اقتصادی، جسمی، پایگاه اجتماعی، میزان امیدواری فرد نسبت به آینده، رضایت از زندگی و ایفای نقش فرد در خانواده را یکسان ارزیابی کردند.

در مورد فرضیه‌های ۲ و ۸ بین Z مشاهده و Z بحرانی جدول تفاوت معنادار مشاهده گردید. بازنشستگان برحسب وضعیت اشتغال خود پس از بازنشستگی میزان استفاده از تجربه، تخصص و مدیریت آنان را یکسان ندانسته و افراد بیکار (با میانگین ۱۱۲/۹۱) آن را کم و (با میانگین ۶۶/۷۶) وضعیت روانشناختی را حادثر ارزیابی کردند.

پیش‌نهادهای

- هم‌خوانی میزان حقوق و تورم در کشور.
- ایجاد شرایط بهتر از نظر خدمات درمانی و بیمه‌های تکمیلی دیگر.

بهاریه

سعدی

مناطق استان (با توجه به فرضیه هشتم).

کمک به بازنشستگان محقق، مترجم، مؤلف و ایجاد زمینه‌ی مناسب برای فعالیت بازنشستگان دیگر و ارائه امکانات آموزشی و علمی به آنان (با توجه به فرضیه ششم).
- فرهنگ‌سازی در زمینه‌ی تشویق نسل جوان به احترام بیشتر به بزرگسالان خصوصاً بازنشستگان (با توجه به فرضیه‌ی سوم).

منابع

- ابن علی، ع. ا. (۱۳۸۱). مجموعه قوانین و مقررات استخدامی. نشر مؤسسه معین اداره. ۱۳۸۱.
- اردبیلی، ی. (۱۳۷۹). بازنشستگی، شناخت مسائل و مشکلات بازنشستگان و طریق مشاوره با آنان. تهران: کویر
- امیدی، ع. (۱۳۷۹). بررسی وضعیت بهداشت روانی معلمان شهر کاشان ۱۳۷۸-۱۳۷۹. طرح پژوهشی شهرستان کاشان.
- برونو، ف. (۱۳۷۰). فرهنگ توصیفی اصطلاحات روانشناسی. ترجمه: یاسائی، م. و طاهری، ف. تهران: انتشارات طرح نو.
- ساروخانی، ب. (۱۳۷۰). درآمدی بر دایرةالمعارف علوم اجتماعی. تهران: مؤسسه کیهان.
- سازمان بازنشستگی کشوری. (۱۳۸۰). یک هفتم کل بازنشستگان کشور تحت پوشش صندوق بازنشستگی کشوری هستند. خبرنامه سازمان بازنشستگی کشوری. شماره بیست نهم.
- شعاری نژاد، ع. (۱۳۶۴). روانشناسی عمومی. تهران: امیرکبیر.
- میرکمالی، م. (۱۳۷۷). بهداشت روانی در آموزشگاه. مدیریت در آموزش و پرورش. دفتر بهبود مدیریت، دوره پنجم، تابستان و پاییز ۱۳۷۷، شماره مسلسل ۸-۹.
- محسنی، م. (۱۳۷۱). مقدمات جامعه‌شناسی. تهران: انتشارات دیبا.
- میرسپاسی، ن. (۱۳۷۹). مدیریت استراتژیک منابع انسانی و روابط کار. تهران: میر.

بهار آمد که هر ساعت رود خاطر به بستانی
به غلغل در سماع آیند هر مرغی به دستانی
دم عیسیست پنداری نسیم باد نوروزی
که خاک مرده باز آید در او روحی و ریحانی
به جولان و خرامیدن در آمد سرو بستانی
تو نیز ای سرو روحانی بکن یک بار جولانی
به هر کویی پری رویی به چوگان می‌زند گویی
تو خود گوی زخج داری بساز از زلف چوگانی
به چندین حیلت حکمت که گوی از همگان بردم
به چوگانم نمی‌افتد چنین گوی زرخدانی
بیار ای باغبان سروی به بالای دلارامم
که باری من ندیدستم چنین گل در گلستانی
تو آهو چشم نگذاری مرا از دست تا آن‌گه
که همچون آهو از دستت نهم سر در بیابانی
کمال حسن رویت را صفت کردن نمی‌دانم
که حیران باز می‌مانم چه داند گفت حیرانی
وصال توست اگر دل را مرادی هست و مطلوبی
کنار توست اگر غم را کناری هست و پایانی
طیب از من به جان آمد که سعدی قصه کوتاه کن
که درد را نمی‌دانم برون از صبر درمانی

Cella, D.F. (1994). Quality of life: Concepts and definition. Journal Ain. symptom. Manage, 9 (3) , 186-192.
Evans, D.R. & Cope, W.E. (1989). Manual for The Quality of Life Questionnaire. North. Tonawanda: Multi - Health system Inc.